

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA WE WROCŁAWIU

LWR.410.22.1.2024

Pan
mjr Roman Oraczewski
Dyrektor
Zakładu Karnego Nr 1 we Wrocławiu
Zakład Karny Nr 1 we Wrocławiu
ul. Kleczkowska 35
50-211 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/083 – „Bezpieczeństwo funkcjonariuszy Służby Więziennej podczas wykonywania obowiązków służbowych”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zakład Karny Nr 1 we Wrocławiu ¹ , ul. Kleczkowska 35, 50-211 Wrocław.
Kierownik jednostki kontrolowanej	mjr Roman Oraczewski, Dyrektor Zakładu Karnego Nr 1 we Wrocławiu ² , od 13 marca 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie zakładu karnego pod względem organizacyjnym, kadrowym, finansowym i prawnym do zapewnienia funkcjonariuszom bezpieczeństwa podczas wykonywania obowiązków służbowych. 2. Realizacja przez zakład karny zadań dotyczących zapewnienia funkcjonariuszom bezpieczeństwa podczas wykonywania obowiązków służbowych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2024 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Marta Laszczak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/122/2024 z 2 września 2024 r.

(akta kontroli: tom I, str. 1-2)

¹ W strukturze Zakładu Karnego nr 1 we Wrocławiu funkcjonuje Oddział Zewnętrzny w Oleśnicy, który powstał na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2018 r. w sprawie utworzenia w Oleśnicy Oddziału Zewnętrznego Zakładu Karnego Nr 1 we Wrocławiu (Dz. Urz. Min. Sprawiedliwości poz. 298). Zarządzenie weszło w życie 1 grudnia 2018 r. Na potrzeby niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przyjęto następujące skróty: Dla Zakładu Karnego nr 1 we Wrocławiu jako całości – Zakład Karny, Zakład lub ZK, dla Zakładu Karnego Nr 1 we Wrocławiu – ZK we Wrocławiu, dla Zakładu Karnego Oddziału Zewnętrznego w Oleśnicy – OZ w Oleśnicy.

² Dalej: Dyrektor.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Zakład Karny, co do zasady, był przygotowany do zapewnienia funkcjonariuszom bezpieczeństwa podczas wykonywania obowiązków służbowych, mimo że nie dysponował zasobami w pełni adekwatnymi do potrzeb związanych z wykonywaniem tych zadań – w szczególności w zakresie obejmującym poziom zatrudnienia funkcjonariuszy oraz środków finansowych niezbędnych do realizacji inwestycji służących poprawie ich bezpieczeństwa. Funkcjonariusze pełniący służbę właściwie wypełniali swoje zadania w zakresie przestrzegania procedur mających na względzie zapewnienie bezpieczeństwa w Zakładzie. Odbywali również szkolenia i ćwiczenia przygotowujące ich do podejmowania działań w sytuacjach kryzysowych. W Zakładzie prawidłowo i rzetelnie rozpoznawano zagrożenia bezpieczeństwa funkcjonariuszy podczas wykonywania obowiązków służbowych. Dyrektor podejmował również szereg działań w celu zabezpieczenia jednostki penitencjarnej w odpowiednią do potrzeb liczbę kadry, jednak działania te, z przyczyn zewnętrznych nie były w pełni skuteczne. Konsekwencją powyższego była praca funkcjonariuszy w godzinach ponadnormatywnych, a także kierowanie pracowników Działu Administracji do pracy w Dziale Ochrony.

Dyrektor opracował wewnętrzne uregulowania organizacyjno-prawne, zapewniające bezpieczeństwo funkcjonariuszy podczas wykonywania obowiązków służbowych. Adekwatnie do posiadanych środków finansowych podejmował również działania w celu zapewnienia wyposażenia Zakładu w infrastrukturę oraz sprzęt i urządzenia stanowiące element bezpieczeństwa funkcjonariuszy podczas wykonywania obowiązków służbowych. Dyrektor wywiązał się również, z obowiązku realizacji poleceń Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 26 kwietnia 2022 r.⁵ oraz Zastępcy Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z 27 kwietnia 2022 r.⁶, co wpłynęło na poprawę poziomu bezpieczeństwa funkcjonariuszy.

Postępowania wewnętrzne mające na celu ustalenie okoliczności i przyczyn powstania sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia i życia funkcjonariuszy były prowadzone, zgodnie z zarządzeniami Dyrektora Generalnego Służby Więziennej nr 1/2018 z dnia 3 stycznia 2018 r. w sprawie służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej, zdarzeń mogących wystąpić w Służbie Więziennej oraz sposobu ich wyjaśniania i dokumentowania⁷ oraz nr 100/2022 z 29 grudnia 2022 r. w sprawie ustalenia organizacji służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej, w tym sposobu i trybu informowania o zdarzeniach, które wystąpiły w Służbie Więziennej oraz ustalenia sposobu i trybu przeprowadzenia czynności sprawdzających dotyczących tych zdarzeń, oraz sposobu ich dokumentowania⁸.

Niezależnie od powyższego w działalności kontrolowanej jednostki, ujawnione zostały nieprawidłowości, które w głównej mierze dotyczyły: **[1]** zakupu sprzętów i urządzeń w ramach rozbudowy systemu włamania i napadu, niespełniających norm, określonych w Wytycznych Dyrektora Generalnego Służby Więziennej Nr 4/2013 z dnia 10 czerwca 2013 r. w sprawie określenia standardów systemów zabezpieczeń elektronicznych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej⁹, **[2]** przeprowadzania konserwacji systemów zabezpieczeń elektronicznych niezgodnie z § 20 Wytycznych Nr 4/2013, oraz Wytycznych Nr 4/2022 z dnia

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Sygn. BGD.070.40.2022.KS, dalej: polecenie DG SW z 26 kwietnia 2022 r.

⁶ Sygn. BGD.070.40.2.2022.KS, dalej: polecenie ZDG SW z 27 kwietnia 2022 r.

⁷ Dalej: zarządzenie nr 1/2018.

⁸ Dalej: zarządzenie nr 100/2022.

⁹ Dalej: Wytyczne Nr 4/2013.

30 grudnia 2022 r. w sprawie określenia standardów systemów zabezpieczeń elektronicznych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej¹⁰; [3] nieopracowania wewnętrznych uregulowań w zakresie ustalenia sposobu postępowania i zachowania się osadzonego w pomieszczeniach wychowawców, psychologów i terapeutów, wynikających z polecenia ZDG SW z 27 kwietnia 2022 r., tj. przebywania wyłącznie w oznaczonej graficznie lub fizycznie strefie dla osadzonego oraz o konsekwencjach faktycznych, prawnych lub dyscyplinarnych naruszenia granicy tej strefy, [4] opracowania dla ZK we Wrocławiu oraz dla OZ w Oleśnicy dokumentacji ochronnej, w tym instrukcji stanowiskowych, procedur działań ochronnych i alarmowania, wykazu i opisu określającego odstępstwa od sposobu ochrony, zestawienia stanowisk, po terminie określonym w § 127 zarządzenia nr 2/23 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z 9 stycznia 2023 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, sposobów ochrony i konwojowania skazanych oraz tymczasowo aresztowanych i zadań ochronnych funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz pracowników przywieziennych zakładów pracy¹¹; [5] ustalenia dla OZ w Oleśnicy odpowiedniego sposobu ochrony, bez dokonania rozpoznania, co było to niezgodne z § 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej¹² oraz § 9 ust. 1 zarządzenia nr 2/23.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie Zakładu pod względem organizacyjnym, kadrowym, finansowym i prawnym do zapewnienia funkcjonariuszom bezpieczeństwa podczas wykonywania obowiązków służbowych

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2021-2024 (I półrocze) komórką organizacyjną odpowiedzialną za monitorowanie, koordynowanie i nadzór nad działaniami związanymi z rozwiązywaniem sytuacji kryzysowych, dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim funkcjonariuszom i pracownikom był Dział Ochrony. Wśród zadań mu przypisanych były w szczególności¹⁴: organizowanie i realizowanie ustalonego sposobu ochrony i obrony oraz zapewnienie porządku i bezpieczeństwa zakładu, rozpoznawanie środowiska osadzonych, a zwłaszcza panujących wśród nich nastrojów i atmosfery oraz zachowań godzących w porządek i bezpieczeństwo ZK; wykorzystanie i użytkowanie zabezpieczeń techniczno-ochronnych przeznaczonych do ochrony, organizowanie i kontrola stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych i elektronicznych jednostki, ustalanie systemu alarmowego oraz nadzór nad jego funkcjonowaniem, organizowanie ćwiczeń ochronnych, szkolenia strzeleckiego oraz zapewnienie uczestnictwa w czynnościach ochronno-obronnych.

W okresie objętym kontrolą w ZK nie został opracowany wewnętrzny dokument określający sposób postępowania na rzecz podnoszenia poziomu bezpieczeństwa

¹⁰ Dalej: Wytyczne Nr 4/2022.

¹¹ Dalej: zarządzenie nr 2/23.

¹² Dz. U. poz. 1804. Dalej: rozporządzenie w sprawie ochrony.

¹³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁴ Określone w zarządzeniach Dyrektora o nr 56/2021 z dnia 30 czerwca 2021 r., nr 14/2022 z dnia 1 lutego 2022 r., nr 20/2024 z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie określenia organizacji wewnętrznej i szczegółowego zakresu działania komórek organizacyjnych Zakładu Karnego Nr 1 we Wrocławiu i Oddziału Zewnętrznego w Oleśnicy.

funkcjonariuszy na służbie, uwzględniający m.in. stały wzrost liczby osadzonych (jeśli taki występował) lub związany z rozbudową jednostki, stan kadry czy zmiany infrastrukturalne. Dyrektor wyjaśnił, że we wskazanych latach jednostka nie była rozbudowywana, także nie występowały żadne zmiany strukturalne. Pojemność ZK jest stała, określana indywidualnie dla każdej jednostki penitencjarnej przez Centralny Zarząd Służby Więziennej.

W latach 2021-2024 (I półrocze) Dyrektor wywiązał się z obowiązku ustalenia prawidłowego sposobu ochrony, wynikającego z § 42 ust. 3 rozporządzenia w sprawie ochrony, a następnie z § 13 ust. 1 i 2 zarządzenia nr 2/23 i zarządzenia nr 69/23 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 31 października 2023 r. w sprawie sposobów ochrony, konwojowania oraz zadań ochronnych funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej. Dyrektor zatwierdził instrukcje ochronne, instrukcje stanowiskowe, rozkład służby Działu Ochrony. Opracowane zostały również procedury rozpoznania nastrojów i atmosfery wśród osadzonych oraz ich zamiarów godzących w porządek i bezpieczeństwo zarządzania. Dyrektor zarządzał również przeprowadzanie kontroli generalnych, a także określił sposób zabezpieczenia m.in. widzeń, spacerów, kąpieli oraz zajęć¹⁵. Podstawą do ustalenia odpowiedniego sposobu ochrony było przeprowadzone w 2007 r. rozpoznanie ZK we Wrocławiu.

Jednakże dla OZ w Oleśnicy, Dyrektor co prawda ustalił sposób ochrony jednak bez posiadanego rozpoznania, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W Zakładzie została opracowana instrukcja ochronna odpowiadająca obowiązującym wymogom. W ramach tego dokumentu, zgodnie z § 13 rozporządzenia w sprawie ochrony oraz § 10 zarządzenia nr 2/23 obowiązywały: zestawienie stanowisk, procedury działań ochronnych i alarmowania, wykaz i opis odstępstw od sposobu ochrony, plan sytuacyjny. Ponadto w opisie procedur podejmowania działań ochronnych i alarmowania określono: 1) obowiązki kierującego działaniami ochronnymi; 2) organizację grup interwencyjnych: uderzeniowej, odwodowej, transportowej, ratowniczej, przeciwpożarowej i medycznej, ich wyposażenie i zasady porozumiewania się; 3) miejsca oraz pomieszczenia odizolowania i rozmieszczenia osadzonych; 4) sposób wykorzystania sił wsparcia; 5) procedurę alarmowania wraz z wykazem teleadresowym, określającą funkcjonariuszy upoważnionych do zarządzenia alarmu oraz sposób, zasady i środki alarmowania. Niemniej dokumenty te zostały wprowadzone po terminie określonym w zarządzeniu nr 2/23, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom I, str. 3-164, 392; tom IV, str. 1-301; tom VII, str. 5-374; tom IX, str. 408-409)

Przy opracowywaniu instrukcji ochronnej dokonano zróżnicowania sposobów ochrony zgodnie z § 3 ust. 2 zarządzenia nr 2/23. Uzyskano to poprzez różny zakres stosowanych przedsięwzięć ochronnych, w tym w szczególności różne rodzaje i liczby zabezpieczeń techniczno-ochronnych (np. w oddziale półotwartym Zakładu) oraz różne rodzaje i liczby stanowisk wchodzących w skład Działu Ochrony Zakładu (np. w zależności od czasu zajęć szkolnych w Centrum Kształcenia Ustawicznego czy funkcjonowania warsztatów szkolnych, konieczności realizacji czynności konwojowych, dni widzeń czy potrzeby działalności paczkowni, przebiegu zatrudnienia osadzonych).

Dyrektor wyjaśnił, że zróżnicowanie sposobu ochrony, wynikającego z instrukcji ochronnej w poszczególnych oddziałach mieszkalnych, związane jest ze specyfiką danego oddziału, zadaniami z realizacji porządku wewnętrznego czy charakterystyki osadzonych przebywających na danym oddziale mieszkalnym. Wyjaśnił, że zgodnie z zarządzeniem nr 23/18 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 18 kwietnia 2018 r. w sprawie tworzenia i organizacji oddziałów penitencjarnych w zakładach karnych

¹⁵ Wynikające z zarządzeń Dyrektora o nr 1/2023 z dnia 2 stycznia 2023 r., ze zm.; nr 11/2022 z 1 lutego 2022 r., ze zm.; nr 71/2021 z 13 września 2021 r., ze zm.; nr 3/2020 z dnia 20 stycznia 2020 r., ze zm. w sprawie porządku wewnętrznego w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu i Oddziale Zewnętrznym w Oleśnicy.

i aresztach śledczych¹⁶, liczba skazanych przypadających na jednego oddziałowego dotyczy jedynie funkcjonariuszy pełniących służbę w systemie jednozmianowym. Liczba ta nie może przekroczyć 150 osadzonych na funkcjonariusza. Dodał, że różnice w liczbie skazanych przypadających na jednego funkcjonariusza wynikają z potrzeb zapewnienia odpowiedniego poziomu nadzoru i bezpieczeństwa, a także dostosowania zasobów kadrowych do specyfiki pracy w poszczególnych oddziałach mieszkalnych, co obejmuje poziom ryzyka oraz realizację porządku wewnętrznego jednostki.

Dyrektor wyjaśnił, że Dział Ochrony na bieżąco analizuje i reaguje w zakresie właściwego sposobu ochrony. Jednym z elementów różnicowania sposobu ochrony jest opracowanie zestawienia stanowisk, które są aktualizowane w razie zmian wynikających z przeprowadzonych remontów czy zmian organizacyjnych. W 2024 r. z uwagi na rozpoczęcie remontów w budynkach pawilonów mieszkalnych E i F, trzykrotnie zmieniano ww. zestawienie. W ramach zmian utworzone zostały nowe stanowiska m.in. nadzorujących na budowie skrzydła E i F, bramowego bramy gospodarczej, wspomagającego bramowego bramy gospodarczej, itd.

Dyrektor wyjaśnił również, że wraz z rozpoczęciem remontów pawilonów mieszkalnych, zakończyły się delegacje funkcjonariuszy z innych jednostek penitencjarnych okręgu opolskiego, które w liczbie średnio 10 funkcjonariuszy systematycznie wspomagało funkcjonowanie Działu Ochrony. Dyrektor zwrócił również uwagę, że ze względu na dużą liczbę wakatów, na przykładzie roku 2023 w Dziale Ochrony zawieszanych było do 16 stanowisk w ciągu dnia. I tak według stanu na 1 listopada 2022 r. funkcjonariusze wypracowali 19 467 nadgodzin, w 2023 r. – 20 977, natomiast w 2024 r. (I półrocze) niemal o połowę mniej, tj. 9 708¹⁷.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonariuszy w Zakładzie obowiązywało wewnątrz zarządzenie Dyrektora z dnia 27 listopada 2023 r. w sprawie zapewnienia ochrony, bezpieczeństwa i porządku w Zakładzie Karnym we Wrocławiu i Oddziale Zewnętrznego w Oleśnicy. Obowiązywały również zasady gospodarowania przedmiotami niedozwolonymi określające m.in. zasady nadzoru nad korzystaniem przez osadzonych, wykonujących pracę na terenie jednostki (np. prace remontowo-budowlane, kuchnia) z narzędzi i urządzeń niebezpiecznych (typu szlifierki, wiertarki, piły, noże, siekiery, itp.¹⁸).

W okresie objętym kontrolą Dyrektor nie określił zasad dotyczących sposobu postępowania i zachowania się osadzonego w pomieszczeniach wychowawców, psychologów i terapeutów, wynikających z polecenia ZDG SW z 27 kwietnia 2022 r., tj. przebywania wyłącznie w oznaczonej graficznie lub fizycznie strefie dla osadzonego oraz o konsekwencjach faktycznych i prawnych lub dyscyplinarnych naruszenia granicy tej strefy, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom I, str. 113-150; tom II, str. 1-67; tom VII, str. 375-376, 461-462, 468-470; tom IX, str. 408-409)

1.2. Zakład był wyposażony w systemy zabezpieczeń elektronicznych, tj. system sygnalizacji włamania i napadu, oraz system telewizji dozorowej, które co do zasady spełniały wymogi Wytycznych Nr 4/2013 oraz Wytycznych Nr 4/2022. Zakład nie posiadał systemu kontroli dostępu.

Dyrektor wyjaśnił, że kontrola dostępu w jednostce realizowana jest za pomocą monitoringu i operatora – funkcjonariusza, który po autoryzacji osoby ubiegającej się o przejście, otwiera to przejście, zwalniając blokadę elektrozamka. Dodał, że poziom bezpieczeństwa w jednostce jest wystarczający co potwierdziły przeprowadzane

¹⁶ Dalej: zarządzenie nr 23/18.

¹⁷ Z uwagi na rozpoczęty w 2024 r. remont bloków mieszkalnych E i F.

¹⁸ Zarządzenie nr 67/2024 Dyrektora z dnia 24 września 2024 r. w sprawie zapewnienia ochrony, bezpieczeństwa i porządku w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu i Oddziale Zewnętrznego w Oleśnicy.

kontrole i przeglądy jednostek nadrzędnych (Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej¹⁹, Centralny Zarząd Służby Więziennej²⁰), które nie wykazały uchybień w tym zakresie. Dyrektor wyjaśnił ponadto, że przy realizacji remontów, które są aktualnie prowadzone w Zakładzie – w bloku mieszkalnym E i F – modernizacja kontroli dostępu w tej części budynków została zaprojektowana i będzie realizowana zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Dyrektora Generalnego Służby Więziennej²¹.

W Zakładzie konserwację systemów przeprowadzano średnio raz w roku, choć zgodnie z Wytycznymi Nr 4/2013 oraz Wytycznymi Nr 4/2022, czynności te powinny być przeprowadzane nie rzadziej niż co 6 miesięcy, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Szczegółową kontrolą objęto modernizację systemów telewizji dozorowej przeprowadzoną w 2023 r. w ramach zadania pn. „Dostawa kamer IP, rejestratorów oraz niezbędnych podzespołów do rozbudowy monitoringu wizyjnego Zakładu Karnego Nr 1”, o wartości 48,5 tys. zł oraz modernizację systemu sygnalizacji włamania i napadu, przeprowadzoną w 2022 r. w ramach zadania pn. „Dostawa podzespołów systemu ABAX-2 do Zakładu Karnego Nr 1 we Wrocławiu” o wartości 19,1 tys. zł. W przypadku modernizacji systemu telewizji dozorowej, przed wszczęciem procedury udzielenia zamówienia publicznego, opracowano koncepcję i założenia do modernizacji tego systemu. Dokument spełniał wymogi Wytycznych Nr 4/2013 oraz Wytycznych Nr 4/2022. Zakupione w ramach prowadzonej modernizacji m.in. kamery wchodzące w skład tego systemu, spełniały wymagania określone w załączniku nr 2 do Wytycznych Nr 4/2013 oraz Wytycznych Nr 4/2022.

W przypadku systemu sygnalizacji włamania i napadu, co prawda opracowana została koncepcja i założenia do modernizacji tego systemu, jednak nie spełniała ona wymogów Wytycznych Nr 4/2013 oraz Wytycznych Nr 4/2022. Ponadto zakupione urządzenia nie spełniały wymogów zabezpieczenia, określonych w § 3 ust. 4 Wytycznych Nr 4/2013 oraz Wytycznych Nr 4/2022, a także nie sporządzono, po przeprowadzonej modernizacji, protokołu odbioru prac, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dyrektor, zgodnie z § 19 pkt 1 Wytycznych Nr 4/2013 oraz Wytycznych Nr 4/2022 ustalił procedury postępowania z alarmami, ostrzeżeniami o uszkodzeniu, wyłączeniu części lub całego systemu ze stanu działania²².

(akta kontroli: tom I, str. 232-243; tom VI, str. 87-300, 386-398; tom VII, str. 378; tom IX, str. 408-409)

1.3. Dyrektor wywiązał się z obowiązku właściwego i terminowego zabezpieczenia funkcjonariuszy w indywidualne sygnalizatory napadowe oraz środki przymusu bezpośredniego, zgodnie z poleceniami DG SW z dnia 26 kwietnia 2022 r. oraz poleceniem ZDG SW z 27 kwietnia 2022 r.²³

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. liczba sygnalizatorów wynosiła 102, zaś na 30 czerwca 2022 r. – 187. W przypadku środków przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek oraz chemicznych środków obezwładniających ich liczba wynosiła według stanu na 31 grudnia 2021 r. odpowiednio 102 (kajdanki) i 98 (ręczne miotacze substancji obezwładniających); na 1 czerwca 2022 r. odpowiednio 142 (kajdanki) i 165 (ręczne miotacze substancji obezwładniających).

¹⁹ Dalej: OISW.

²⁰ Dalej: CZSW.

²¹ Dalej: DG SW.

²² Pn. Procedura użytkowania systemu sygnalizacji włamania i napadu, reagowania funkcjonariuszy w przypadku uruchomienia się alarmu, sposobu przeprowadzania kontroli jej funkcjonalności oraz realizacji poleceń w tym zakresie.

²³ Zgodnie z poleceniem, funkcjonariuszy oraz pracowników mających bezpośredni kontakt z osadzonymi należało wyposażyć w indywidualne sygnalizatory napadowe w terminie do 30 czerwca 2022 r.

Dyrektor wyjaśnił, że liczba środków ochrony funkcjonariuszy była wystarczająca. Służba w Zakładzie pełniona jest rotacyjnie i w ciągu danej służby na terenie Zakładu przebywa określona liczba funkcjonariuszy, którzy rozpoczynając służbę w danym dniu zobowiązani są pobrać u dowódcy zmiany środki ochrony, natomiast po zakończonych czynnościach zobowiązani są je zwrócić.

Funkcjonariusze byli również wyposażeni w przyciski napadowe z funkcją lokalizacji pomieszczenia, w którym wywołano alarm, a powiadomienie o tym fakcie było sygnalizowane na stanowisku dowodzenia oraz dyżurki oddziałowego, o czym szerzej w pkt. 1.4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli: tom VI, str. 83-86; tom VII, str. 4, 379, 424, 428, 433-434, 460, 510-511; tom IX, str. 408-409)

1.4. Dyrektor wywiązał się z obowiązku właściwego urządzenia pomieszczeń wychowawców, terapeutów i psychologów. Zgodnie z poleceniem ZDG SW z 27 kwietnia 2022 r., Zakład zobowiązany był m.in. do wyposażenia: [1] pomieszczeń psychologów, wychowawców i terapeutów w bezprzewodowy lub przewodowy system sygnalizacji napadu, oparty na co najmniej dwóch przyciskach antynapadowych w terminie do 30 października 2021 r., [2] drzwi wejściowych do ww. pomieszczeń w zamek z wkładką jednostronną uniemożliwiającą zamknięcie drzwi od środka, a także w przeszkolenie z szybą bezpieczną klasy P2 lub innym materiałem przezroczystym o wymiarach 200x500 mm.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. w Zakładzie żadne z pomieszczeń wychowawców, psychologów i terapeutów nie posiadało przeszkleń w drzwiach oraz zamków jednostronnych uniemożliwiających zamknięcie drzwi od środka. Ponadto dziewięć pomieszczeń wychowawców, psychologów i terapeutów w ZK we Wrocławiu (spośród 35), a w przypadku OZ w Oleśnicy żadne (z trzech) nie było zlokalizowane w pobliżu dyżurki oddziałowego. Ponadto na terenie Zakładu nie było pomieszczeń do rozmów z osadzonymi, wykazującymi zachowania agresywne.

Według stanu na 30 lipca 2022 r. w ZK we Wrocławiu 15 pomieszczeń wychowawców, psychologów i terapeutów zlokalizowanych było w bezpośrednim sąsiedztwie lub w pobliżu dyżurki oddziałowego. W OZ w Oleśnicy prace dostosowawcze zakończono do 31 grudnia 2022 r. w związku z koniecznością uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia pomieszczeń. Ponadto według stanu na 30 lipca 2022 r. na terenie ZK we Wrocławiu zostały utworzone dwa pomieszczenia do rozmów z osadzonymi wykazującymi zachowania agresywne, a do 31 grudnia 2022 r. powstało siedem pomieszczeń, w tym pięć w ZK we Wrocławiu oraz dwa w OZ w Oleśnicy²⁴. Do 30 lipca 2022 r. wyposażono 27 drzwi wejściowych do pomieszczeń wychowawców i psychologów w wymagane przeszklenia.

W odniesieniu do wyposażenia pomieszczeń w sygnalizatory napadowe, według stanu na 31 grudnia 2021 r., Zakład dysponował 70 przyciskami napadowymi, które były zainstalowane w pomieszczeniach wychowawców, psychologów, ambulatoriach służby zdrowia, dyżurkach oddziałowych, sali widzeń, sekretariacie szkoły, służach wjazdowych do jednostki oraz wieżyczkach stanowisk uzbrojonych. Według stanu na 30 października 2022 r. w co najmniej dwa przyciski napadowe było wyposażonych 47 z (51) pomieszczeń wychowawców, terapeutów i psychologów. W pozostałych trzech pomieszczeniach prace w tym zakresie były w toku z uwagi na prowadzone remonty.

Wszystkie prace dostosowawcze zostały zrealizowane do stycznia 2024 r.²⁵ Opóźnienie w realizacji prac względem terminu określonego w poleceniu DG SW

²⁴ Pismo Dyrektora z 24 listopada 2022 r.

²⁵ Pismo D/KW.035.6.2024.BM z 31 stycznia 2024 r.

z 26 kwietnia 2022 r. wynikało z konieczności uzyskania zgód na zmianę przeznaczenia pomieszczeń, o które wnioskował Dyrektor²⁶.

Przeprowadzone w dniach: 15 października 2024 r. – na terenie ZK we Wrocławiu oraz 17 października 2024 r. – na terenie OZ w Oleśnicy, oględziny wszystkich pomieszczeń wychowawców, terapeutów i psychologów (25 pomieszczeń na terenie ZK we Wrocławiu oraz osiem na terenie OZ w Oleśnicy) wykazały, że każde z pomieszczeń wychowawcy, terapeuty oraz psychologa posiadało wydzieloną strefę dla osadzonego oraz funkcjonariusza, wszystkie drzwi do tych pokoi posiadały zamki z wkładką jednostronną uniemożliwiającą zamknięcie drzwi od środka. Ponadto pomieszczenia psychologów, terapeutów i wychowawców były wyposażone w co najmniej dwa przyciski antynapadowe, a także telefony stacjonarne posiadające funkcję szybkiego wybierania. Niemniej nie każde z pomieszczeń posiadało przeszklenia w drzwiach o wymiarach co najmniej 20 cm x 50 cm. Powyższe zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Przeprowadzone testy systemu antynapadowego w każdym z pomieszczeń, potwierdziły sprawność tego systemu.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że w związku z prowadzonymi od 2024 r. pracami remontowymi w blokach mieszkalnych E i F i koniecznością czasowej relokacji psychologów i wychowawców do pięciu pomieszczeń tego rodzaju w innych oddziałach²⁷, nie zwiększono liczby przycisków napadowych w tych pokojach, adekwatnej do liczby pracujących w nich funkcjonariuszy, tj. co najmniej dwa przyciski na jedno stanowisko pracy²⁸.

(akta kontroli: tom VI, str. 1-36, 49-82; tom VII, str. 424, 429, 462-464, 472, 510-511; tom IX, str. 226-249, 408-409, 420-436)

1.5. W 2021 r. liczba zatrudnionych w Zakładzie funkcjonariuszy wynosiła 462²⁹, w tym w korpusie: szeregowych – 84 (w tym 31 w Dziale Ochrony); podoficerskim – 235 (w tym 202 w Dziale Ochrony), chorążych – 64 (w tym 27 w Dziale Ochrony), oficerskim – 79 (w tym siedmiu w Dziale Ochrony). Spośród ogółu pracowników Zakładu staż pracy 56 osób (w tym 34 w Dziale Ochrony) nie przekraczał dwóch lat, staż pracy 60 osób (w tym 32 w Dziale Ochrony) wynosił od dwóch do pięciu lat, a 346 osób (201 w Dziale Ochrony) powyżej pięciu lat.

W 2022 r. liczba funkcjonariuszy wynosiła 449³⁰, w tym w korpusie: szeregowych – 65 (w tym 30 w Dziale Ochrony); podoficerskim – 236 (w tym 196 w Dziale Ochrony), chorążych – 59 (w tym 23 w Dziale Ochrony), oficerskim – 89 (w tym osiem w Dziale Ochrony). Staż pracy 44 osób (w tym 28 w Dziale Ochrony) nie przekraczał dwóch lat, 66 osób (w tym 36 w Dziale Ochrony) wynosił od dwóch do pięciu lat, a 339 osób (193 w Dziale Ochrony) powyżej pięciu lat.

W 2023 r. liczba funkcjonariuszy wynosiła 423³¹, w tym w korpusie: szeregowych – 84 (w tym 45 w Dziale Ochrony); podoficerskim – 207 (w tym 162 w Dziale Ochrony),

²⁶ Wnioski Dyrektora z 14 czerwca 2022 r., 20 lipca 2022 r., 6 września 2022 r., 13 września 2022 r., 16 września 2022 r., 26 września 2022 r., 28 września 2022 r., 10 listopada 2022 r., 15 listopada 2022 r., 30 grudnia 2022 r., 1 marca 2023 r., 16 sierpnia 2023 r., 17 stycznia 2024 r.

²⁷ Dwa pomieszczenia na oddziale BII, będące miejscem pracy, dla dwóch wychowawców, były wyposażone w trzy przyciski antynapadowe (po jednym przy każdym z biurk) oraz jeden na ścianie; jedno pomieszczenie na oddziale CIV, będące miejscem pracy, dla dwóch wychowawców było wyposażone w trzy przyciski antynapadowe (po jednym przy każdym z biurk) oraz jeden na ścianie; jedno pomieszczenie na oddziale BIV, będące miejscem pracy dla trzech wychowawców było wyposażone w trzy przyciski antynapadowe – po jednym przy dwóch biurkach oraz jeden na ścianie; jedno pomieszczenie na oddziale BIII, będące miejscem pracy dla trzech wychowawców było wyposażone w trzy przyciski antynapadowe – po jednym przy dwóch biurkach oraz jeden na ścianie.

²⁸ Z uwagi na reorganizację pomieszczeń po uchyleniu poleceń DG SW z 26 kwietnia 2022 r. oraz ZDG SW z 27 kwietnia 2022 r. odstąpiono od formułowania nieprawidłowości.

²⁹ W ZK Wrocław – 388, w OZ Oleśnica – 74.

³⁰ W ZK we Wrocławiu – 387, OZ w Oleśnicy – 62.

³¹ W ZK we Wrocławiu – 362, w OZ w Oleśnicy – 61.

chorążych – 52 (w tym 21 w Dziale Ochrony), oficerskim – 80 (w tym dziewięć w Dziale Ochrony). Staż pracy 58 osób (w tym 39 w Dziale Ochrony) nie przekraczał dwóch lat, 62 osób (w tym 27 w Dziale Ochrony) wynosił od dwóch do pięciu lat, a 303 osób (171 w Dziale Ochrony) powyżej pięciu lat.

W 2024 r. (I półrocze) liczba funkcjonariuszy wynosiła 431³², w tym w korpusie: szeregowych – 99 (w tym 62 w Dziale Ochrony); podoficerskim – 207 (w tym 159 w Dziale Ochrony), chorążych – 49 (w tym 17 w Dziale Ochrony), oficerskim – 76 (w tym osiem w Dziale Ochrony). Staż pracy 73 osób (w tym 53 w Dziale Ochrony) nie przekraczał dwóch lat, 61 osób (w tym 32 w Dziale Ochrony) wynosił od dwóch do pięciu lat, a 297 osób (w tym 161 w Dziale Ochrony) powyżej pięciu lat.

Liczba wakatów wynosiła według stanu: na 31 grudnia 2021 r. – 21 (w tym 13 w Dziale Ochrony³³), na 31 grudnia 2022 r. – 33 (w tym 22 w Dziale Ochrony³⁴), na 31 grudnia 2023 r. – 25 (w tym osiem w Dziale Ochrony³⁵), na 30 czerwca 2024 r. – 26 (w tym 12 w Dziale Ochrony³⁶).

W związku z nieobsadzonymi stanowiskami, Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej³⁷ zmniejszał liczbę etatów Zakładu w Dziale Ochrony, poprzez czasowe użyczanie ich na rzecz innych jednostek penitencjarnych, w których w danym czasie do służby było więcej kandydatów niż posiadanych przez jednostki wakatów. I tak: w 2021 r. zmniejszono liczbę etatów Działu Ochrony o dwa, w 2022 r. o trzy, w 2023 r. o 33, zaś w 2024 r. (I półrocze) o pięć etatów.

W kontrolowanym okresie do Zakładu delegowani byli również funkcjonariusze działu ochrony z innych jednostek. I tak: w 2021 r. było to 10 osób, których czas delegowania wynosił od 61 do 94 dni, w 2023 r. – 31 osób na okres od 30 do 242 dni, a w 2024 r. – dziewięć osób, na okres od 26 do 61 dni. W 2022 r. nie delegowano funkcjonariuszy z innych jednostek penitencjarnych.

Dyrektor podejmował działania mające na celu pozyskanie osób na wolne stanowiska. W 2022 r. zarządzeniem nr 51/2022 z dnia 28 kwietnia 2022 r. powołał zespół ds. rekrutacji, w celu promocji zatrudnienia funkcjonariuszy na wolne stanowiska w poszczególnych działach. Działania zespołu polegały przede wszystkim na udziale w targach pracy³⁸, wizytach w szkołach i na uczelniach³⁹, organizacji wizyt szkół w zakładzie karnym⁴⁰, udziale w festynach i imprezach lokalnych⁴¹, prowadzeniu kampanii informacyjnych i promocyjnych⁴².

Ponadto w latach 2023-2024 (I półrocze)⁴³, Dyrektor przeprowadził ogółem 69 naborów (52 w 2023 r., 17 do 30 czerwca 2024 r.), w wyniku których zatrudnionych zostało 69 osób⁴⁴ (w tym 57⁴⁵ do Działu Ochrony). Natomiast w latach 2021-2022 do służby przyjęto ogółem 57 osób⁴⁶, w tym 33 do Działu Ochrony⁴⁷. W okresie objętym kontrolą, ze służby odeszły ogółem 143 osoby⁴⁸ (tj. o 17 więcej w stosunku do liczby

³² W ZK we Wrocławiu – 367, w OZ w Oleśnicy – 64.

³³ W tym w OZ w Oleśnicy cztery wakaty.

³⁴ W tym w OZ w Oleśnicy sześć wakatów.

³⁵ W tym w OZ w Oleśnicy osiem wakatów.

³⁶ W tym w OZ w Oleśnicy cztery wakaty.

³⁷ Dalej: Dyrektor OISW.

³⁸ W 2024 r. dwukrotnie, w 2023 r. czterokrotnie.

³⁹ W 2023 r. czterokrotnie, w 2022 r. trzykrotnie.

⁴⁰ W 2024 r. czterokrotnie, w 2023 r. trzynastokrotnie.

⁴¹ W 2024 r. jeden raz, w 2023 r. dwukrotnie, w 2022 r. dwukrotnie.

⁴² W 2024 r. jeden raz, w 2023 r. trzykrotnie.

⁴³ Do 24 marca 2023 r. nabory w służbie realizował OISW w Opolu.

⁴⁴ W 2023 r. – 43 osoby, w 2024 r. (I półrocze) – 26 osób.

⁴⁵ W 2023 r. – 37 osób, w 2024 r. (I półrocze) – 20 osób.

⁴⁶ W 2021 r. – 33 osoby, w 2022 r. – 24 osoby.

⁴⁷ W 2021 r. – 20 osób, w 2022 r. – 13 osób.

⁴⁸ W 2021 r. – 20 osób, w 2022 r. – 36 osób, w 2023 r. – 63 osoby, w 2024 r. (I półrocze) – 24 osoby.

osób nowozatrudnionych), w tym 73 z Działu Ochrony⁴⁹ (tj. o 17 mniej w porównaniu do liczby osób nowozatrudnionych).

W ocenie Dyrektora względy finansowe są największą przeszkodą w pozyskaniu kadry. Sytuacja ta wynika z faktu, iż Zakład znajduje się w dużym mieście wojewódzkim i występuje duża konkurencja innych ofert na rynku pracy. Nie bez znaczenia pozostają również wysokie koszty życia w dużym mieście, w szczególności koszty wynajmu lub zakupu nieruchomości, przewyższające możliwości finansowe adeptów do służby. Dyrektor wskazał również, że podwyższenie dodatku służbowego dla funkcjonariuszy pełniących służbę w dużych miastach mogłoby rozwiązać doraźnie problem z niskim naborem do czasu wypracowania kompromisu dotyczącego wysokości uposażeń dla funkcjonariuszy Służby Więziennej.

Organizacja pracy oddziału penitencjarnego odpowiadała uregulowaniom wynikającym z zarządzenia nr 23/18. Zakład spełniał również wymogi dotyczące liczby funkcjonariuszy na stanowiskach pełniących funkcje oddziałowych w stosunku do liczby osadzonych⁵⁰. Ponadto, zgodnie z ww. zarządzeniem do oddziałów penitencjarnych zostali wyznaczeni funkcjonariusze, m.in. inspektor Działu Ochrony, funkcjonariusze Działu Ochrony realizujący obowiązki oddziałowego oraz doprowadzającego czy funkcjonariusz Działu Kwatermistrzowskiego. W związku ze stale utrzymującymi się wakatami, w celu utrzymania należytego poziomu bezpieczeństwa Zakładu, funkcjonariusze pracowali w godzinach nadliczbowych, których liczba w okresie objętym kontrolą wynosiła:

– w 2021 r. – 30 771 godzin, w tym w Dziale Ochrony – 30 436⁵¹ (średnio na jednego funkcjonariusza Działu Ochrony przypadało 114 godzin);

– w 2022 r. – 47 038 godzin, w tym w Dziale Ochrony – 46 835⁵² (średnio na jednego funkcjonariusza Działu Ochrony przypadało 182 godziny);

– w 2023 r. – 56 322 godzin, w tym w Dziale Ochrony – 56 303⁵³ (średnio na jednego funkcjonariusza Działu Ochrony przypadało 237 godzin);

– w 2024 r. (I półrocze) – 24 291 godzin, w tym w Dziale Ochrony – 24 140⁵⁴ (średnio na jednego funkcjonariusza Działu Ochrony przypadało 98 godzin⁵⁵).

Koszty wypłaty wynagrodzeń z tytułu godzin nadliczbowych wynosiły: w 2021 r. – 587,6 tys. zł, w 2022 r. – 1 402,2 tys. zł, w 2023 r. – 2 269,1 tys. zł, w 2024 r. (I półrocze) – 1 132,8 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą Zakład podejmował działania w celu ograniczania liczby nadgodzin funkcjonariuszy Działu Ochrony, polegające m.in. na rotacyjnym zawieszaniu poszczególnych stanowisk służbowych. Średnio w ciągu dnia nie wystawiano od czterech do 10 stanowisk⁵⁶.

Dyrektor wyjaśnił, że działania dotyczące stanu nadgodzin są podejmowane na polecenie bezpośredniego przełożonego, tj. Dyrektora OISW oraz Dyrektora Generalnego Służby Więziennej⁵⁷. Dodał, że takie działania mogą być inicjowane wtedy, gdy liczba nadgodzin drastycznie wzrasta. Polecenia w tym zakresie często wydawane były podczas wideokonferencji, szkoleń czy odpraw ze specjalistami

⁴⁹ W 2021 r. – dziewięć osób, w 2022 r. – 20 osób, w 2023 r. – 32 osoby, w 2024 r. (I półrocze) – 12 osób.

⁵⁰ Tj. jeden oddziałowy pełniący funkcje w systemie jednozmianowym na nie więcej niż 150 osadzonych.

⁵¹ W ZK we Wrocławiu – 24 208 godzin, w OZ w Oleśnicy – 6 228 godzin.

⁵² W ZK we Wrocławiu – 35 641 godzin, w OZ w Oleśnicy – 11 194 godzin.

⁵³ W ZK we Wrocławiu – 42 425 godzin, w OZ w Oleśnicy – 13 878 godzin.

⁵⁴ W ZK we Wrocławiu – 17 010 godzin, w OZ w Oleśnicy – 7 130 godzin.

⁵⁵ Zmniejszenie liczby nadgodzin, spowodowane było rozpoczęciem w 2024 r. remontu bloków mieszkalnych E i F.

⁵⁶ W I-III kwartale 2022 r. średnio zawieszano osiem stanowisk dziennie, w IV kwartale 2022 r. – cztery, w I kwartale 2023 r. – osiem, w II kwartale 2023 r. – 10, w III kwartale 2023 r. – osiem, w IV kwartale 2023 r. – pięć, w I kwartale 2024 r. – siedem, a w II kwartale 2024 r. – pięć.

⁵⁷ Dalej: DG SW.

OISW czy CZSW. W latach 2021-2024 (I półrocze) ZK przekazywał również raport o nadgodzinach do OISW⁵⁸. Dyrektor wyjaśnił również, że zawieszanie stanowisk było dokumentowane w formie notatek służbowych, gdyż zgodnie z przyjętą praktyką przedstawioną na szkoleniach prowadzonych przez CZSW czy OISW, zmiany w zestawieniu stanowisk (w ramach instrukcji ochronnej), miały być wprowadzane przez dyrektora jednostki w sytuacji, gdy zawieszenie określonych stanowisk miało charakter nieprzerwany i trwało ponad 30 dni. Dodał, że w praktyce, czasowe zawieszanie stanowisk było działaniem doraźnym, dostosowywanym do bieżących potrzeb wynikających z sytuacji kadrowej oraz organizacyjnej, a także aktualnych zadań ochronnych. W związku z tym większość zawieszanych stanowisk była przywracana do obsady po krótszym czasie, co nie wymagało formalnej zmiany zestawienia stanowisk. Dyrektor wyjaśnił również, w okresie, gdy dochodziło do zawieszania stanowisk, nie odnotowano wzrostu liczby incydentów ani innych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu.

Najwyższa Izba Kontroli, wskazuje że procedura rotacyjnego zawieszania stanowisk często stosowana przez Dyrektora, spowodowana wprawdzie była przyczynami niezależnymi, jednakże mogła budzić wątpliwości w zakresie zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa funkcjonariuszy Służby Więziennej podczas wykonywania obowiązków służbowych.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor nie zwracał się do DG SW o zwiększenie liczby etatów z uwagi na niewykorzystanie pozostałych do dyspozycji wakatów.

(akta kontroli: tom I, str. 113-150, 543-545; tom II, str. 72-293; tom III, str. 1-392; tom IV, str. 302-590; tom VII, str. 424, 438-459, 474-475, 522-524; tom IX, str. 411, 414-416)

1.6. W 2021-2024 (I półrocze) Zakład realizował ogółem 24 zadania remontowo-inwestycyjne w zakresie służącym zapewnieniu bezpieczeństwa funkcjonariuszom podczas służby. Na realizację 23 zadań⁵⁹ ZK w poszczególnych latach objętych kontrolą wnioskował do OISW o przyznanie środków finansowych w wysokości, odpowiednio: 7 104,8 tys. zł, 13 171,3 tys. zł, 5 604,1 tys. zł oraz 20 600,0 tys. zł. Przyznana kwota środków wyniosła odpowiednio: 19,8 tys. zł, 3 687,9 tys. zł, 76,2 tys. zł, a w 2024 r. 20 600,0 tys. zł. Według stanu na 30 czerwca 2024 r., spośród ogółu 24 zadań, 16⁶⁰ zostało zrealizowanych, pięć⁶¹ było w trakcie realizacji, a trzy⁶² nie zostały zrealizowane z powodu nieprzyznania środków. Ponadto w latach 2021-2024

⁵⁸ W 2021 r. – 204 razy, w 2022 r. – 40, w 2023 r. – 51, w 2024 r. (I półrocze) – 20.

⁵⁹ Jedno zadanie pn. Zakup wyгородzenia wewnętrznego (remont placu spacerowego przy pawilonie K) zostało zrealizowane ze środków własnych.

⁶⁰ Pn.: [1] Przebudowa placu spacerowego w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu – Oddział Zewnętrzny w Oleśnicy; [2] Remont 8 cel monitorowanych w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu; [3] Zakup wyгородzenia wewnętrznego (remont placu spacerowego przy pawilonie K); [4] Remont wyгородzenia wewnętrznego oddzielającego plac spacerowy Pawilonu F od drogi technicznej; [5] Remont wyгородzenia wewnętrznego od posterunku nr 1 do wartowni oraz bramy głównej do budynku, w którym mieści się szatnia dla funkcjonariuszy Oddziału Zewnętrznego w Oleśnicy; [6] Remont bramy wjazdowej prowadzącej na plac przy budynku użytkowanych przez kontrahenta; [7] Remont wyгородzenia okalającego plac spacerowy oraz bramę wjazdową dla pojazdów straży pożarnej przy pawilonie mieszkalnym E; [8] Zakup bramowego wykrywacza metalu; [9] Zakup zestawów urządzeń alarmowych; [10] Przeniesienie dyżurek wychowawców; [11] Utworzenie dodatkowych pomieszczeń do rozmów z osobami pozbawionymi wolności; [12] Remont infrastruktury teletechnicznej w pawilonach mieszkalnych Zakładu Karnego Nr 1 we Wrocławiu; [13] Zakup kajdanek wraz z kaburą; [14] Zakup multimedialnego тренаżera strzeleckiego; [15] Zakup dwóch sztuk karabinu samopowtarzalnego; [16] Zakup AED (automatyczny defibrylator).

⁶¹ Pn.: [1] Przebudowa głównej rozdzielni elektrycznej; [2] Przebudowa pawilonu F w budynku penitencjarnym nr II w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu; [3] Przebudowa placu spacerowego przy pawilonie F budynku penitencjarnego nr II w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu; [4] Przebudowa pawilonu E w budynku penitencjarnym nr II w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu – Nowa nazwa zadania (2024 r.): Przebudowa pawilonu E wraz z budową placów spacerowych w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu; [5] Przebudowa placu spacerowego przy pawilonie E i F.

⁶² Pn.: [1] Przebudowa bramy gospodarczej wraz z budową pomieszczenia bramowego w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu – OZ Oleśnica; [2] Remont zabezpieczeń ochronnych na całej długości elewacji budynku administracyjnego od strony dziedzińca; [3] Przebudowa placu spacerowego przy pawilonie A i D (wykonanie dokumentacji projektowej).

(I półrocze) na realizację pięciu zadań⁶³ ZK wnioskował, co najmniej dwukrotnie, nim otrzymał środki finansowe.

W planie finansowym Zakładu środki na zadania inwestycyjne wynosiły w 2021 r. – 294,6 tys. zł, w 2022 r. – 26,7 tys. zł, w 2023 r. – 286,9 tys. zł, choć planowane koszty inwestycji i zakupów inwestycyjnych wynosiły odpowiednio: 6 904,8 tys. zł, 11 107,2 tys. zł, 12 000,0 tys. zł. Dopiero w 2024 r. Zakład otrzymał 19 050,0 tys. zł⁶⁴ na realizację zaplanowanych przedsięwzięć⁶⁵.

W zakresie najpilniejszych do zrealizowania zadań inwestycyjnych dotyczących zwiększenia bezpieczeństwa na terenie Zakładu, Dyrektor wskazał na konieczność przebudowy bramy gospodarczej wraz z budową pomieszczenia bramowego w OZ w Oleśnicy, remontu zabezpieczeń ochronnych na całej długości elewacji budynku administracyjnego od strony dziedzińca, przebudowy placu spacerowego przy pawilonie A i D, przebudowy pawilonu A w budynku penitencjarnym nr I w ZK we Wrocławiu, oraz remontu stanowiska uzbrojonego S-25.

(akta kontroli: tom V, str. 1-397; tom VI, str. 309-340; tom IX, str. 201-213)

1.7. W okresie objętym kontrolą w Zakładzie prawidłowo i rzetelnie rozpoznawano zagrożenia bezpieczeństwa funkcjonariuszy podczas wykonywania obowiązków służbowych.

W latach 2021-2024 (I półrocze) w ZK wystąpiło ogółem 155 zdarzeń, w tym odpowiednio 27, 43, 48 i 37, które dotyczyły m.in. ujawnienia przedmiotu niedozwolonego w celi osadzonych, bójek pomiędzy osadzonymi, pobić, prób popełnienia samobójstwa przez osadzonych, czy napaści na funkcjonariusza.

Liczba zdarzeń związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa funkcjonariuszy podczas wykonywania obowiązków służbowych (napaści) w okresie objętym kontrolą wynosiła ogółem 16, w tym w 2021 r. – pięć, w 2022 r. – osiem, w 2023 r. – dwa, a w 2024 r. (I półrocze) – jedno.

Dyrektor posiadał wiedzę na temat zachowań ze strony osadzonych, stanowiących zagrożenie dla funkcjonariuszy. W okresie objętym kontrolą Dyrektor określił zasady i sposób gromadzenia, przetwarzania i przekazywania informacji pozyskanych w wyniku realizacji czynności profilaktycznych zmierzających do rozpoznania środowiska osadzonych oraz godzących w bezpieczeństwo funkcjonariuszy⁶⁶.

Ponadto kwestia bezpieczeństwa i symptomy zagrożeń dla funkcjonariuszy były przedmiotem odpraw penitencjarno-ochronnych, odbywających się raz w miesiącu. W protokołach z tych odpraw zawierano informacje na temat m.in. agresywnych zachowań osadzonych wobec funkcjonariuszy, opisywano w nich również inne przejawy agresji osadzonych, w tym m.in. wobec innych więźniów. W przypadku osadzonych, zachowujących się agresywnie wobec funkcjonariusza, Dyrektor poinformował, że w takich sytuacjach sporządzany był wniosek o wymierzenie kary dyscyplinarnej, następnie notatka służbowa odnośnie do niewłaściwego zachowania

⁶³ Pn.: [1] Przebudowa głównej rozdzielni elektrycznej; [2] Przebudowa pawilonu F w budynku penitencjarnym Nr II w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu; [3] Przebudowa placu spacerowego w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu – Oddział Zewnętrzny w Oleśnicy; [4] Przebudowa placu spacerowego przy pawilonie F budynku penitencjarnego Nr II w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu; [5] Przebudowa pawilonu E w budynku penitencjarnym Nr II w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu.

⁶⁴ Według planu finansowego (po zmianach) na 30 czerwca 2024 r.

⁶⁵ W tym m.in. przeznaczonych na „Przebudowę pawilonu F w budynku penitencjarnym nr II w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu”; „Przebudowę pawilonu E wraz z budową placów spacerowych w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu”.

⁶⁶ Zarządzenia Dyrektora nr 97/2018 z dnia 1 grudnia 2018 r.; nr 69/2019 z dnia 20 sierpnia 2019 r.; nr 80/2021 z dnia 1 października 2021 r.; nr 42/2022 z dnia 11 kwietnia 2022 r.; nr 75/2023 z dnia 7 września 2023 r. w sprawie zasad i sposobu gromadzenia, przetwarzania i przekazywania informacji pozyskanych w wyniku realizacji czynności profilaktycznych w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu i Oddziale Zewnętrznym w Oleśnicy.

osadzonego lub zagrożenia bezpieczeństwa osobistego, która podlega opiniowaniu przez kierownika działu oraz zatwierdzana jest przez Dyrektora.

Ponadto z uwagi na realne zagrożenie dla zdrowia, życia funkcjonariuszy lub bezpieczeństwa Zakładu, osobie pozbawionej wolności może zostać założona karta zaleceń profilaktycznych⁶⁷, w której ujmowany jest sposób postępowania z osadzonym, np. bezwzględne stosowanie kajdanek. Z kartą zostają zapoznani wszyscy funkcjonariusze i pracownicy mający kontakt z osadzonym.

Na koniec każdego roku objętego kontrolą stan liczbowy osadzonych w Zakładzie wynosił: w 2021 r. – 1 363⁶⁸, w 2022 r. – 1 339⁶⁹, w 2023 r. – 1 222⁷⁰, a w 2024 r. (I półrocze) – 854⁷¹. Działania profilaktyczne zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonariuszom były prowadzone przez wszystkich funkcjonariuszy w stosunku do wszystkich osadzonych w ramach ustalonego systemu ochrony Zakładu⁷². Polegały one m.in. na codziennej analizie i obserwacji nastrojów, atmosfery oraz zamiarów skazanych mogących mieć wpływ na ich zachowanie, co z kolei mogło się przedkładać na bezpieczeństwo jednostki penitencjarnej.

W latach 2021-2024 (I półrocze) programami z zakresu przeciwdziałania agresji i przemocy objęto ogółem 1 660 osadzonych, spośród których 1 531 ukończyło program. W podziale na poszczególne lata, dane te przedstawiały się następująco: w 2021 r. – 480 zakwalifikowano, a 447 ukończyło, w 2022 r. – 551 zakwalifikowano, a 511 ukończyło, w 2023 r. – 445 zakwalifikowano, a 403 ukończyło, a w 2024 r. (I półrocze) – 184 zakwalifikowano, a 170 ukończyło.

(akta kontroli: tom I, str. 151-163, 165-229, 393, 431-542; tom VII, str. 4; tom VIII, str. 1-608; tom IX, str. 1-188)

1.8. W okresie objętym kontrolą do Dyrektora nie wpływały postulaty od funkcjonariuszy ani organizacji związkowej⁷³ o potrzebie zmian organizacyjno-prawnych zmierzających do podniesienia standardów bezpieczeństwa funkcjonariuszy podczas wykonywania obowiązków służbowych.

(akta kontroli: tom III, str. 394; tom VII, str. 519-521)

1.9. W latach 2021-2024 (I półrocze) Dyrektor odpowiednio zorganizował szkolenia i ćwiczenia w zakresie związanym z zapewnieniem bezpieczeństwa funkcjonariuszy. W Zakładzie przeprowadzano coroczne ćwiczenia doskonalące sprawność funkcjonariuszy oraz pracowników w działaniach ochronnych, a także inne szkolenia, w tym m.in. z zakresu:

- bezpieczeństwa i samoobrony obejmujące wszystkich pracowników i funkcjonariuszy Zakładu⁷⁴;
- doskonalącego sprawność funkcjonariuszy oraz pracowników w działaniach ochronnych, organizowane przy udziale straży pożarnej oraz Policji⁷⁵;

⁶⁷ Umieszczana w Centralnej Bazie Danych Osób Pozbawionych Wolności.

⁶⁸ W tym: ZK we Wrocławiu – 1 204, OZ w Oleśnicy – 159.

⁶⁹ W tym: ZK we Wrocławiu – 1 174, OZ w Oleśnicy – 165.

⁷⁰ W tym: ZK we Wrocławiu – 1 059, OZ w Oleśnicy – 163.

⁷¹ W tym: ZK we Wrocławiu – 690, OZ w Oleśnicy – 164.

⁷² W ramach którego mieściła się m.in. instrukcja dotycząca rozpoznawania środowiska osadzonych w celu przeciwdziałania przedostawaniu się substancji odurzających i ich obrotowi w ZK we Wrocławiu oraz w OZ w Oleśnicy.

⁷³ Na terenie Zakładu funkcjonował Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa – Zarząd Terenowy przy Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu.

⁷⁴ Szkolenia zostały przeprowadzone do 30 września roku 2022 oraz 2023. Przebieg szkoleń podzielony był na część teoretyczną (40% czasu szkolenia) oraz praktyczną (60% czasu szkolenia). W szkoleniach udział wzięło odpowiednio: 467 i 382 funkcjonariuszy. Nieobecności na szkoleniach spowodowane były m.in. długotrwałym zwolnieniem lekarskim, urlopem macierzyńskim, wychowawczym lub też uczestnictwem w szkoleniach zawodowych lub doskonalących. Szkolenie zostało zaplanowane również w 2024 r.

⁷⁵ Szkolenie przeprowadzono na podstawie konspektu, a po ich zakończeniu zostały sporządzone sprawozdania. Szkolenie z tego zakresu zostało zaplanowane również na II półrocze 2024 r.

- prowadzenia czynności profilaktycznych, w tym zasady i sposób gromadzenia, przetwarzania i przekazywania informacji;
- rodzajów środków odurzających, w tym metod przemytu, identyfikowania oraz stosowania procedur;
- zapobiegania zdarzeniom w służbie oraz ich analiza, w tym napaściom skazanych, stosowania szczególnych środków ostrożności oraz wzajemnego ubezpieczania się funkcjonariuszy;
- zasad bezpieczeństwa w konwoju;
- przeciwpożarowego;
- standardów postępowania z osobami pozbawionymi wolności;
- strzelectwa.

(akta kontroli: tom I, str. 152-163; tom II, str. 70-71; tom VII, str. 512-51; tom IX, str. 189-200)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Konserwacje systemów zabezpieczeń elektronicznych (włamania i napadu, telewizji dozorowej) przeprowadzane były średnio raz w roku⁷⁶, mimo że zgodnie z § 20 Wytocznych Nr 4/2013 oraz Wytocznych Nr 4/2022, konserwacja powinna być przeprowadzana nie rzadziej niż w okresach zgodnych z wymaganiami dotyczącymi danego systemu; konserwacja powinna odbywać się zgodnie z przewidzianymi w normach czasookresami. Jeżeli takiego czasookresu nie przewidziano – wówczas nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

Dyrektor wyjaśnił, że konserwacje były przeprowadzane na podstawie § 3.9 zarządzenia nr 56/2012. Wyjaśnił również, że to samo zarządzenie nakłada na Dział Informatyki, Techniki i Łączności, przeprowadzenie analizy stanu technicznego użytkowanego sprzętu łączności i zabezpieczeń elektronicznych. Ponadto, z założenia Dział Informatyki, Techniki i Łączności pełni stały nadzór na sprawnością systemów zainstalowanych w jednostce, reagując na zgłoszenia użytkowników oraz monitorując raporty z poszczególnych urządzeń, co zdaniem Dyrektora w pełni realizuje polecenia w tym zakresie, wynikające z Wytocznych Nr 4/2013.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że w celu dochowania terminu przeprowadzania konserwacji, wynikającego z Wytocznych Nr 4/2013 i Wytocznych Nr 4/2022, należało tę czynność przeprowadzać nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

(akta kontroli: tom VI, str. 37-48, 87-122, 156-157; tom VII, str. 1, 377; tom IX, str. 408-409)

2. W 2022 r. Zakład w ramach rozbudowy systemu sygnalizacji włamania i napadu i realizowanego w związku z tym zamówienia pn. „Dostawa podzespołów systemu ABAX-2 do Zakładu Karnego Nr 1 we Wrocławiu” o wartości 19,1 tys. zł zakupił sprzęty i urządzenia⁷⁷, mimo że nie spełniały one norm określonych w Wytocznych Nr 4/2013.

Zgodnie z § 3 ust. 4 wskazanych wyżej regulacji, system sygnalizacji włamania i napadu powinien spełnić wymogi zabezpieczenia w stopniu minimum 3 według normy PN-EN 50131-1, tymczasem urządzenia te posiadały zabezpieczenia w stopniu 2 wskazanej normy.

⁷⁶ OZ w Oleśnicy – konserwacje systemu włamania i napadu oraz telewizji dozorowej przeprowadzono w dniach: 9 lutego 2021 r., 16 lutego 2022 r., 20 stycznia 2023 r., 11 marca 2024 r.

ZK we Wrocławiu – konserwacje systemu telewizji dozorowej przeprowadzono w dniach: 10 stycznia 2021 r., 9 września 2022 r., 11 lipca 2023 r., 26 września 2024 r. a systemu włamania i napadu w dniach: 9 lutego 2021 r., 16 lutego 2022 r., 20 stycznia 2023 r., 11 marca 2024 r.

⁷⁷ Bezprzewodowe przyciski napadowe, bezprzewodowe sygnalizatory wewnętrzne, kontroler systemu bezprzewodowego, sygnalizator wewnętrzny.

Dyrektor wyjaśnił, że zakup bezprzewodowych przycisków został zrealizowany na podstawie poleceń DG SW z 26 kwietnia 2022 r. oraz ZDG SW z 27 kwietnia 2022 r., w których mowa jest o wyposażeniu w bezprzewodowe lub przewodowe systemach sygnalizacji napadu. Z racji równorzędności organu wydającego polecenia i Wytyczne Nr 4/2013, nie kwestionowano tych rozbieżności, tylko przystąpiono do ich realizacji.

Dyrektor wyjaśnił również, że w październiku 2022 r. weszły w życie Wytyczne Nr 2/22 DG SW z dnia 5 października 2022 r. zmieniające wytyczne w sprawie wymagań technicznych i ochronnych dla pawilonów zakwaterowania osadzonych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej, gdzie dopuszcza się stosowanie bezprzewodowych systemów sygnalizacji napadu.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela argumentacji wynikającej z wyjaśnień Dyrektora. Zakład dokonując zakupów urządzeń w ramach rozbudowy systemu sygnalizacji włamania i napadu, powinien przestrzegać Wytycznych Nr 4/2013, które mają zastosowanie w przypadku rozbudowy (modernizacji) tego systemu. Ponadto należy zwrócić również uwagę, że rozbudowa (modernizacja) środka trwałego jest to ulepszenie polegające na jego unowocześnieniu, poprawieniu stanu i zmiany jego cech bądź przystosowaniu danego środka trwałego w celu zmiany jego przeznaczenia i pełnionej funkcji.

(akta kontroli: tom VI, str. 11-17, 87-122, 158, 160, 162-163, 222-261, 433-444; tom VII, str. 2, 377-378)

3. Opracowana „Koncepcja rozbudowy istniejącej infrastruktury zabezpieczeń elektronicznych w postaci systemu sygnalizacji napadu Zakładu Karnego Nr 1 we Wrocławiu”, nie zawierała wszystkich wymaganych elementów, określonych w załączniku nr 3 do Wytycznych Nr 4/2013.

Dokument ten nie zawierał: ogólnej charakterystyki chronionego obiektu, określenia braków w zabezpieczeniu obiektu, uzasadnienia proponowanych rozwiązań założeń technicznych, oszacowania kosztów i określenia sposobu finansowania (środki własne, środki OISW/CZSW), oraz nie został przekazany do właściwego OISW, celem zaopiniowania i weryfikacji. Zgodnie z § 12 ust. 2 Wytycznych Nr 4/2013, proces opracowywania koncepcji i założeń do projektu budowy lub modernizacji systemów zabezpieczeń elektronicznych jednostek, został określony w załączniku nr 3 do tych Wytycznych. Z kolei zgodnie z treścią tego załącznika, proces ten składał się z czterech etapów: [1] opracowania koncepcji i założeń funkcjonalnych, w której wymagano m.in. takich danych jak: ogólnej charakterystyki chronionego obiektu, określenia braków w zabezpieczeniu obiektu; [2] opracowania koncepcji i założeń technicznych, w której wymagano m.in. takich danych jak: uzasadnienia proponowanych rozwiązań założeń technicznych oraz oszacowania kosztów i określenia sposobu finansowania (środki własne, środki OISW/CZSW); [3] uzyskania pozytywnej opinii OISW; [4] uzyskania pozytywnej opinii CZSW. Ponadto po przeprowadzonej modernizacji nie sporządzono protokołu odbioru i wdrożenia do użytkowania.

Dyrektor wyjaśnił, że koncepcja powstała ze względów poglądowych, opisując skalę zagadnienia, wynikającą z poleceń bezpośrednich zawartych w pismach DG SW z 26 kwietnia 2022 r. oraz ZDG SW z 27 kwietnia 2022 r., a nie Wytycznych Nr 4/2013. Dyrektor wyjaśnił również, że biorąc pod uwagę występujące w tym czasie braki kadrowe w Dziale Informatyki, Techniki i Łączności, bardzo krótki czas realizacji poleceń i dużą skalę zakresu działań, po odbyciu roboczego spotkania i przedstawieniu owej koncepcji przystąpiono do działania.

(akta kontroli: tom VI, str. 11-17, 87-155; tom VII, str. 2, 378-379; tom IX, str. 408-409)

4. Zakład nie posiadał uregulowań wewnętrznych w zakresie sposobu postępowania i zachowania się osadzonego w pomieszczeniach wychowawców, psychologów

i terapeutów wynikających z polecenia ZDG SW z 27 kwietnia 2022 r.⁷⁸, tj. przebywania wyłącznie w oznaczonej graficznie lub fizycznie strefie dla osadzonego oraz o konsekwencjach faktycznych i prawnych lub dyscyplinarnych naruszenia granicy tej strefy, co było działaniem nierzetelnym.

Dyrektor wyjaśnił, że nieopracowanie procedur w zakresie sposobu postępowania i zachowania się osadzonych w specjalnie wyznaczonych strefach, które są nieprzekraczalne dla osadzonych oraz dotyczących konsekwencji przekroczenia tych granic, wynikało z faktu, że nie istnieją przepisy prawne ani polecenia nakładające obowiązek stworzenia takiej procedury. W związku z tym dotychczasowe działania w zakresie bezpieczeństwa są realizowane w oparciu o obowiązujące przepisy i regulaminy, które w sposób wystarczający określają zasady porządku i bezpieczeństwa w jednostce penitencjarnej.

Dyrektor wyjaśnił również, że osoba wzywająca osadzonego na rozmowę, wskazuje petentowi miejsce wyznaczone, którego nie może przekroczyć w trakcie jego przebywania w danym pomieszczeniu. Nieprzestrzeganie zasady niewchodzenia za wskazaną granicę w pomieszczeniach może być przestrzegane w zależności od indywidualnej oceny zachowania osadzonego jako naruszenie zasad porządku w jednostce. Odpowiedzialność za takie działanie może wiązać się z konsekwencjami dyscyplinarnymi, w zależności od charakteru incydentu. Dyrektor wyjaśnił także, że w przypadku pojawienia się nowych wytycznych, przepisów prawa lub zaleceń organów nadzorczych, jednostka podejmie działania w celu dostosowania swoich regulacji i wprowadzenia odpowiednich procedur.

NIK wskazuje, że porządek wewnętrzny ustalony przez Dyrektora na podstawie art. 73 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy⁷⁹, jest aktem wewnętrznym Zakładu dotyczącym i obowiązującym osadzonych. Jest to akt prawny uzupełniający kwestie określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2022 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności⁸⁰. W § 11 ust. 1 tego rozporządzenia wskazano, że porządek wewnętrzny zakładu karnego w odniesieniu do kwestii, o których mowa w § 10, nie może zawierać unormowań mniej korzystnych dla skazanych niż zawarte w tym paragrafie. Ponadto w tym przepisie zaznaczono, że porządek wewnętrzny powinien uwzględniać konieczność tworzenia warunków zindywidualizowanego oddziaływania na skazanych, utrzymania bezpieczeństwa, dyscypliny i porządku oraz zapewnienia w zakładzie karnym właściwych warunków bytowych, sanitarnych i zdrowotnych.

W ocenie NIK brak przepisów nakładających obowiązek ustalenia procedur w zakresie sposobu postępowania i zachowania się osadzonych w specjalnie wyznaczonych strefach nie oznacza możliwości odstąpienia od ich opracowania. Standardy kontroli zarządczej dla jednostek sektora finansów publicznych⁸¹, w szczególności w zakresie identyfikacji i analizy ryzyka oraz bieżącej informacji, skierowanej zarówno do pracowników jak i osadzonych, wskazują na zasadność ich opracowania.

(akta kontroli: tom VI, str. 11-17, 68-69; tom IX, str. 214, 216)

5. Dokumentacja związana z zapewnieniem bezpieczeństwa funkcjonariuszy, w tym instrukcje stanowiskowe, procedury działań ochronnych i alarmowania, wykaz i opis

⁷⁸ W związku z uchynieniem przez DG SW z dniem 31 maja 2024 r. wszystkich poleceń wydanych przez DG SW oraz jego zastępców w okresie od 13 sierpnia 2010 r. do 31 grudnia 2023 r. odstąpiono od formułowania wniosku pokontrolnego.

⁷⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 706, ze zm.; dalej: KKW.

⁸⁰ Dz. U. poz. 2847.

⁸¹ Komunikat Nr 23 Ministra Finansów dnia 16 grudnia 2009 r. sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15 poz. 84).

określający odstępstwa od sposobu ochrony, zestawienie stanowisk dla ZK we Wrocławiu oraz dla OZ w Oleśnicy, została przyjęta dopiero 18 lipca 2023 r., mimo że termin na ich opracowanie i wdrożenie, zgodnie z § 127 zarządzenia nr 2/23, upływał 10 lipca 2023 r.

Stosownie do powołanej regulacji ww. dokumentacja, w tym instrukcje ochronne oraz instrukcje stanowiskowe, wydane na podstawie rozporządzenia w sprawie ochrony, obowiązuje do czasu wydania dokumentacji ochronnej na podstawie zarządzenia nr 2/23, jednak nie dłużej niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie tego zarządzenia, tj. do 9 lipca 2023 r.

Dyrektor wyjaśnił, że ze względu na wielkość jednostki, i w związku z tym dużą liczbę stanowisk, konieczne było opracowanie bardzo dużej ilości dokumentacji. W związku z powyższym nie zdążono opracować i skierować do stosowania wskazaną dokumentację w ustalonym terminie.

(akta kontroli: tom I, str. 151-165; tom VII, str. 3-4, 30-45, 61-63, 73-83, 254-263, 267-283, 381; tom IX, str. 408-409)

6. Drzwi do pomieszczeń dwóch wychowawców oraz psychologa nie posiadały wymaganego przeszkleń o wymiarach 46,5 cm x 16,5 cm, mimo że zgodnie z pkt 3 ppkt 6 polecenia ZDG SW z 27 kwietnia 2022 r.⁸² drzwi należało wyposażać w takie przeszkleń dla bezpieczeństwa funkcjonariuszy przebywających wewnątrz pomieszczenia.

Dyrektor wyjaśnił, że przeprowadzona weryfikacja przeszkleń wykazała, że sam otwór okienny w konstrukcji drzwi był wykonany zgodnie z wytycznymi, natomiast po zamontowaniu szyby, w celu dodatkowego zabezpieczenia przed wypchnięciem, firma produkcyjna zamontowała szeroki kątownik stalowy zwiężając tym samym obszar przeszkleń. Zakład po przedstawieniu problemu wykonawcy drzwi, został poinformowany, że firma na własny koszt naprawi wadę.

(akta kontroli: tom VI, str. 1-7, 11-17, 68-69; tom VII, str. 423-424, 429; tom IX, str. 408-409)

7. W latach 2021-2024 (I półrocze) dla OZ w Oleśnicy Dyrektor ustalił odpowiedni sposób ochrony, bez dokonania rozpoznania, co było niezgodne z § 11 rozporządzenia w sprawie ochrony oraz § 9 ust. 1 zarządzenia nr 2/23. Stosownie do powołanych przepisów, w celu ustalenia odpowiedniego sposobu ochrony przeprowadza się rozpoznanie.

Dyrektor wyjaśnił, że odpowiedni sposób ochrony OZ w Oleśnicy został ustalony w oparciu o dostępne dane i dokumenty, mimo braku przeprowadzenia rozpoznania w jednostce, o którym mowa w ww. przepisach. Podstawą decyzji były wcześniejsze plany ochrony oraz zestawienie stanowisk obowiązujące w momencie przejęcia Zakładu Karnego w Oleśnicy jako Oddziału Zewnętrznego w Oleśnicy Zakładu Karnego. Na tej podstawie dokonana została analiza dotychczasowego funkcjonowania systemu ochrony oraz oceniono, że jest on adekwatny do wymogów bezpieczeństwa. Dyrektor wyjaśnił również, że od czasu przejęcia OZ w Oleśnicy, nie wprowadzano żadnych zmian w sposobie ochrony tej jednostki, co wskazuje na kontynuację sprawdzonego rozwiązania.

W trakcie kontroli Zakład przeprowadził rozpoznanie obiektów OZ w Oleśnicy, a protokół z rozpoznania w dniu 26 listopada 2024 r. został zatwierdzony przez Dyrektora OISW.

(akta kontroli: tom II, str. 68, 538; tom VII, str. 467, 522; tom IX, str. 408-409)

⁸² W związku z uchyleniem przez DG SW z dniem 31 maja 2024 r. wszystkich poleceń wydanych przez DG SW oraz jego zastępców w okresie od 13 sierpnia 2010 r. do 31 grudnia 2023 r. odstąpiono od formułowania wniosku pokontrolnego.

Dyrektor opracował wewnętrzne uregulowania organizacyjno-prawne, zapewniające bezpieczeństwo funkcjonariuszy. Adekwatnie do posiadanych środków finansowych podejmował również działania w celu zapewnienia wyposażenia jednostki penitencjarnej w infrastrukturę oraz sprzęt i urządzenia stanowiące element bezpieczeństwa funkcjonariuszy podczas wykonywania obowiązków służbowych. Mimo niedostatecznej obsady kadrowej i stale utrzymujących się wakatów, podejmowano działania zapewniające niezbędne zabezpieczenie jednostki. Funkcjonariusze odbywali również szkolenia i ćwiczenia przygotowujące ich do podejmowania działań w sytuacjach kryzysowych. W Zakładzie prawidłowo i rzetelnie rozpoznawano zagrożenia bezpieczeństwa funkcjonariuszy podczas wykonywania obowiązków służbowych.

Niemniej zakupione sprzęty i urządzenia, w ramach rozbudowy systemu włamania i napadu, nie spełniały norm, określonych w Wytocznych Nr 4/2013. Ponadto konserwacje systemów zabezpieczeń elektronicznych (włamania i napadu, telewizji dozorowej) były przeprowadzane niezgodnie z § 20 Wytocznych Nr 4/2013 oraz nr 4/2022. Po terminie określonym w § 127 zarządzenia nr 2/23 opracowano dokumentację ochronną (w tym instrukcje stanowiskowe, procedury działań ochronnych i alarmowania, wykaz i opis określający odstępstwa od sposobu ochrony, zestawienie stanowisk), a odpowiedni sposób ochrony dla OZ w Oleśnicy, został ustalony bez dokonania wymaganego rozpoznania, które przeprowadzono

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na stale utrzymujące się wakaty w Zakładzie, pomimo podejmowania szeregu działań przez Dyrektora, w celu zabezpieczenia jednostki penitencjarnej w odpowiednią do potrzeb liczbę kadry. Poza tym rotacyjne zawieszanie stanowisk przez Dyrektora, spowodowane wprowadzanie przyczynami niezależnymi, miało charakter stały, co z kolei może budzić wątpliwości w zakresie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa funkcjonariuszy Służby Więziennej podczas wykonywania obowiązków służbowych.

2. Realizacja przez Zakład zadań dotyczących zapewnienia funkcjonariuszom bezpieczeństwa podczas wykonywania obowiązków służbowych

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą Dyrektor kierował doraźnie funkcjonariuszy działów administracji do wykonywania zadań Działu Ochrony.

W latach 2021-2024 (I półrocze) takich sytuacji było ogółem 66, w tym: w 2021 r. – 52 razy (tj. 416 godzin), w 2022 r. – cztery razy (tj. 32 godziny), w 2023 r. – sześć razy (tj. 48 godzin), a w 2024 r. (I półrocze) – cztery razy (tj. 32 godziny). W latach 2019-2020 takie sytuacje wystąpiły, odpowiednio: 45 i 62 razy.

Głównym powodem kierowania funkcjonariuszy z administracji do pełnienia służby w Dziale Ochrony były braki kadrowe spowodowane m.in. przez urlopy wypoczynkowe, zwolnienia lekarskie, wykonywanie opieki nad dziećmi, szkolenia, dużą liczbę konwojów zalecanych przez służbę zdrowia oraz OISW, jak również stale utrzymujące się wakaty. Sytuacje te były odnotowywane w książce rozkładu służby zatwierdzanej przez Dyrektora.

(akta kontroli: tom II, str. 230-232; tom IX, str. 214, 218, 412, 419)

2.2. Dyrektor właściwie realizował swoje zadania określone w § 42 ust. 3 rozporządzenia w sprawie ochrony, a następnie § 59 zarządzenia nr 2/23 oraz wynikające z instrukcji ochronnej, polegające na zatwierdzeniu instrukcji stanowiskowych, zatwierdzaniu rozkładu służby Działu Ochrony, organizowaniu rozpoznania nastrojów i atmosfery wśród osadzonych oraz ich zamiarów godzących w porządek i bezpieczeństwo, a także zarządzaniu kontroli generalnych, określania

sposobu zabezpieczenia zatrudnienia, widzeń, spacerów kąpieli, zakupów, zajęć kulturalno-oświatowych, sportowych, posług religijnych, a także zbiorowych zajęć.

Szczegółowemu badaniu poddano system planowania i ewidencji czasu pracy funkcjonariuszy, na losowo wybranej próbie obejmującej jeden tydzień zmiany każdego roku okresu objętego kontrolą⁸³. Badanie to wykazało, że rozkłady służby każdorazowo były podpisywane przez Kierownika Działu Ochrony oraz zatwierdzane przez Dyrektora. Liczba funkcjonariuszy wchodząc w skład poszczególnych zmian, pozwalała na zapewnienie właściwego stanu bezpieczeństwa.

Dyrektor wyjaśnił, że w latach 2021-2024 (I półrocze) rotacyjnie zawieszal niektóre stanowiska służbowe w zależności od dziennej potrzeby zabezpieczenia prawidłowego toku służby z zachowaniem odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor nie modyfikował funkcjonującego sposobu ochrony ZK, gdyż w Zakładzie obowiązuje pełny sposób ochrony, który nie wymagał jego modyfikacji.

W latach 2021-2024 (I półrocze) w Zakładzie przeprowadzono ogółem 23 kontrole generalne⁸⁴. Kontrole były przeprowadzane w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku oraz zapobiegania popełnianiu przestępstw w ZK.

Przed każdą kontrolą, opracowywany był konspekt, zawierający szczegółowe wytyczne do przeprowadzenia kontroli generalnej, w tym w szczególności zasady dotyczące kontroli stanu cel osadzonych oraz ich wyposażenia, przedmiotów należących do osadzonych oraz ich kontroli osobistych.

Szczegółowym badaniem objęto osiem protokołów z przeprowadzonych kontroli⁸⁵. Dokumenty te były rzetelnie sporządzane zawierały informacje dotyczące miejsc przeprowadzania kontroli oraz ich przebieg. Zawierały również wnioski dotyczące m.in. konieczności sprawdzenia stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych czy wykonania napraw stwierdzonych usterek.

W 2022 r. Dyrektor podjął decyzję o wzmocnieniu sposobu ochrony w Zakładzie w dniach od 16 do 19 września 2022 r.⁸⁶ oraz od 20 do 23 września 2022 r.⁸⁷, polegającym na zwiększeniu składu zmiany o funkcjonariuszy spoza Działu Ochrony. Dyrektor wyjaśnił, że powodem była nowelizacja KKW, w którym wprowadzono szereg zmian, m.in. ograniczono uprawnienia osadzonych w zakresie korzystania z samoinkasujących aparatów telefonicznych czy też wprowadzono powszechny obowiązek kajdankowania osób pozbawionych wolności. W obawie o wzrost niezadowolenia wśród osadzonych, mogący skutkować wystąpieniem większej liczby zdarzeń, prowadzono wzmożoną profilaktykę, podjęto szereg przedsięwzięć i działań ochronnych. Funkcjonariusze pełniący służbę w jednostce, skupiali się m.in. na rozpoznawaniu atmosfery wśród osadzonych, a także zachowań mogących godzić w porządek lub bezpieczeństwo.

W okresie objętym kontrolą 156 funkcjonariuszy korzystało z pomocy psychologicznej po zdarzeniach mogących być źródłem dużego stresu. Na wniosek kierownika jednostki z pomocy skorzystało 119 osób, w tym w 2021 r. – 37 osób, w 2022 r. – 48 osób, w 2023 r. – 21 osób, w 2024 r. (I półrocze) – 13 osób oraz 37 z własnej inicjatywy, w tym w 2021 r. – dziewięć osób, w 2022 r. – 10, w 2023 r. – 14,

⁸³ Tj.: 6-12 września 2021 r.; 7-13 listopada 2022 r.; 11-17 września 2023 r.; 27 maja 2024 r. - 2 czerwca 2024 r.

⁸⁴ W 2021 r. – cztery, w 2022 r. – sześć, w 2023 r. – dziewięć, a w 2024 r. (I półrocze) – cztery.

⁸⁵ Po dwa z każdego roku okresu objętego kontrolą.

⁸⁶ Zarządzenie nr 80/2022 Dyrektora z dnia 16 września 2022 r. w sprawie wzmocnienia sposobu ochrony w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu oraz Oddziale Zewnętrzny w Oleśnicy.

⁸⁷ Zarządzenie nr 81/2022 Dyrektora z dnia 20 września 2022 r. w sprawie wzmocnienia sposobu ochrony w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu i Oddziale Zewnętrzny w Oleśnicy; zarządzenie nr 82/2022 Dyrektora z dnia 23 września 2022 r. w sprawie utraty mocy obowiązującej Zarządzenia nr 81/2022 Dyrektora Zakładu Karnego Nr 1 we Wrocławiu z dnia 20 września 2022 r. w sprawie wzmocnienia sposobu ochrony w Zakładzie Karnym Nr 1 we Wrocławiu i Oddziale Zewnętrzny w Oleśnicy.

a w 2024 r. (I półrocze) – cztery. Nie wystąpiły przypadki kierowania funkcjonariuszy do wykonania badań medycyny pracy z urzędu.

W okresie objętym kontrolą w ZK były przeprowadzane kontrole przez nadrzędne jednostki Służby Więziennej w zakresie związanym z zapewnieniem bezpieczeństwa funkcjonariuszy i pracowników podczas wykonywania obowiązków służbowych.

W 2021 r. kontrolę przeprowadził OISW w zakresie m.in. stanu zabezpieczenia ochronnego jednostki, użycia środków przymusu bezpośredniego, realizacji przedsięwzięć ochronnych. Po przeprowadzonej kontroli, zalecono m.in. montaż systemu czujek wraz z zintegrowanym systemem kamer obejmujący zewnętrzne ściany pawilonów mieszkalnych, czy montaż zintegrowanego systemu antynapadowego dla funkcjonariuszy pełniących służbę w pawilonach mieszkalnych. Stwierdzono również uchybienia w zakresie organizacji i funkcjonowania cel objętych monitoringiem czy organizacji służby konwojowej.

W 2021 r. przeprowadzona została również kontrola przez CZSW w zakresie dotyczącym wyjaśnienia okoliczności i przyczyny powstania oraz przebiegu zdarzenia, w postaci przygotowania do ucieczki przez osobę pozbawioną wolności. W wyniku kontroli stwierdzono uchybienia i nieprawidłowość w zakresie m.in. nadzoru ze strony kadry kierowniczej nad sposobem wykonywania obowiązków służbowych przez podległych funkcjonariuszy, niewłaściwego wykonywania obowiązków przez funkcjonariuszy, czy niewłaściwego poziomu zabezpieczeń techniczno-ochronnych.

W 2023 r. kontrolę przeprowadził OISW w zakresie m.in. funkcjonowania zasilania awaryjnego dla systemów nadzorowanych przez Dział Informatyki, Techniki i Łączności, w wyniku której stwierdzono uchybienia dotyczące wymiany akumulatorów w centralach alarmowych oraz aktualizacji zakresów obowiązków funkcjonariuszy Działu Informatyki, Techniki i Łączności.

Dyrektor po każdej kontroli udzielił odpowiedzi instytucjom przeprowadzającym kontrolę, w której informował o sposobie realizacji poleceń pokontrolnych.

(akta kontroli: tom I, str. 151-163, 245-384, 374-450, 546-567; tom II, str. 72-106; tom IV, str. 302-590; tom VII, str. 3, 380, 420-422, 424, 437)

2.3. Funkcjonariusze pełniący służbę na określonych stanowiskach prawidłowo i rzetelnie wypełniali zadania w zakresie przestrzegania procedur mających na względzie zapewnienie bezpieczeństwa w jednostce penitencjarnej.

Na podstawie losowo wybranych dokumentacji 35 zmian⁸⁸, podczas których obowiązki realizowali Kierownik Działu Ochrony, dowódca zmiany, oddziałowy, doprowadzający i spacerowy, ustalono, że funkcjonariusze wypełniali swoje zadania zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ochrony, a następnie zarządzeniem nr 2/23. Przed rozpoczęciem służby dowódca zmiany każdorazowo dokonywał kontroli poziomu zabezpieczeń jednostki⁸⁹, a także sprawdzał poprawność działania kamery nasobnej. Sprawdzany był także stan ewidencyjny osadzonych. W toku służby przeprowadzano kontrole funkcjonariuszy pełniących służbę na wybranych stanowiskach, odnotowywano również sytuacje związane m.in. z przemieszaniem osadzonych na terenie⁹⁰, jak i poza nim (konwój), czy zdarzenia (np. bójki osadzonych). Ponadto w czasie trwania zmian, inspekcje w zakresie kontroli poziomu zabezpieczeń jednostki przeprowadzało również m.in. kierownictwo Działu Ochrony.

Dyrektor wyjaśnił, że nadzór nad sposobem wykonywania obowiązków przez podległych funkcjonariuszy ma odzwierciedlenie w bieżących kontrolach oraz

⁸⁸ W dniach: 6-7 września 2021 r. – łącznie trzy zmiany (jedna dzienna, dwie nocne); 2-6 listopada 2022 r. – łącznie 10 zmian (zmiany dzienne i nocne); 12-17 września 2022 r. – łącznie 12 zmian (zmiany dzienne i nocne); 27-31 maja 2024 r. – łącznie 10 zmian (zmiany dzienne i nocne).

⁸⁹ Odnotowywane m.in. w Rejestrze Kontroli Zabezpieczeń Techniczno-Ochronnych.

⁹⁰ Zawarte w książce ruchu osadzonych.

inspekcjach, w tym m.in. poprzez niezapowiedziane wizytacje oddziałów, w których sprawdza się czy oddziałowi wykonują swoje obowiązki zgodnie z przepisami. Obejmuje to np. sprawdzenie prowadzenia dokumentacji, przestrzegania terminów określonych w porządku wewnętrznym, a także obserwacje ich zachowania wobec osadzonych. Przeprowadzane są również rozmowy z funkcjonariuszami, aby ocenić ich znajomość przepisów, obowiązków czy procedur. Ponadto Kierownik Działu Ochrony wykorzystuje system monitoringu wizyjnego do sprawdzenia czy funkcjonariusze faktycznie realizują swoje zadania, takie jak regularne obchody, zachowanie czy wykonywane przez nich kontrole. Wykonywane są również rekontrole zabezpieczeń techniczno-ochronnych w celu weryfikacji czy zabezpieczenia te są w odpowiednim stanie i czy są zgłaszane zauważone usterki.

(akta kontroli: tom II, str. 294-537; tom IX, str. 214-217, 219-225, 408-409)

2.4. W latach 2021-2024 (I półrocze) w ZK wystąpiło ogółem 155 zdarzeń, w tym w 2021 r. – 27, w 2022 r. – 43, w 2023 r. – 48, a w 2024 r. (I półrocze) – 37, które dotyczyły m.in. ujawnienia niedozwolonego przedmiotu w celi osadzonych, bójek pomiędzy osadzonymi, pobić, prób popełnienia samobójstwa przez osadzonych, czy napaści na funkcjonariusza. Liczba tych ostatnich, w okresie objętym kontrolą, wynosiła ogółem 16, w tym w 2021 r. – pięć, w 2022 r. – osiem, w 2023 r. – dwie, a w 2024 r. (I półrocze) – jedna.

Kontrolą objęto siedem postępowań⁹¹ w sprawach zdarzeń stanowiących niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia funkcjonariuszy. Czynności w ramach tych postępowań zostały przeprowadzone zgodnie z zarządzeniami DG SW⁹², oraz należycie udokumentowane. W ramach prowadzonych postępowań, sporządzane były również zawiadomienia do organów ścigania. W każdym przypadku po przeprowadzeniu postępowania, zdarzenia były omawiane na odprawach penitencjarno-ochronnych oraz odprawach kierownictwa jednostki. Podejmowano również działania profilaktyczne zapobiegające powstaniu tego typu zdarzeń w przyszłości, polegające m.in. na prowadzeniu na bieżąco czynności profilaktycznych wobec osadzonych, z których materiał gromadzono, przetwarzano i analizowano. W trakcie codziennych odpraw służbowych Działu Ochrony, przypominano funkcjonariuszom o zasadach ograniczonego zaufania w stosunku do osadzonych oraz konieczności zachowania ostrożności, czujności i rozwagi w kontaktach. Ponadto w każdym przypadku poszkodowani funkcjonariusze byli kierowani na badania z zakresu medycyny pracy, celem przeprowadzenia interwencji psychologicznej z uwagi na wydarzenia mogące stanowić źródło silnego stresu. Sprawozdanie z przeprowadzonego postępowania każdorazowo było przekazywane do OISW.

W okresie objętym kontrolą wystąpiło również jedno zdarzenie⁹³ polegające na niewłaściwym zachowaniu funkcjonariusza wobec osadzonego. W związku z powyższym, Dyrektor wszczął postępowanie dyscyplinarne, w wyniku którego funkcjonariusz został ukarany karą dyscyplinarną w postaci ostrzeżenia o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku.

Kontrolą objęto również zdarzenie, do którego doszło na terenie ZK we Wrocławiu w dniu 28 sierpnia 2024 r. w postaci napaści na funkcjonariusza oraz zgonu osadzonego. W związku z wystąpieniem zdarzenia Dyrektor wszczął czynności

⁹¹ Po dwa w latach 2021-2023 oraz jedno w 2024 r. (I półrocze).

⁹² Zarządzenia: nr 1/2018 DG SW z dnia 3 stycznia 2018 r. w sprawie służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej, zdarzeń mogących wystąpić w Służbie Więziennej oraz sposobu ich wyjaśniania i dokumentowania oraz nr 100/22 DG SW z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie ustalenia organizacji służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej, w tym sposobu i trybu informowania o zdarzeniach, które wystąpiły w Służbie Więziennej oraz ustalenia sposobu i trybu przeprowadzenia czynności sprawdzających dotyczących tych zdarzeń, oraz sposobu ich dokumentowania.

⁹³ W 2021 r.

sprawdzające, które decyzją z dnia 30 sierpnia 2024 r. przejął zespół powołany przez Dyrektora OISW. Dyrektor wyjaśnił, że czynności prowadzone przez specjalistów z OISW aktualnie są zawieszone w związku z oczekiwaniem na wyniki sekcji zwłok osadzonego. Bezpośrednio po zdarzeniu wszczęto procedurę informowania o zdarzeniach, określoną w § 4 ust. 3 zarządzenia nr 100/22, tj. poinformowano m.in. DG SW, jego zastępców, dyrektorów i specjalistów CZSW, Dyrektora OISW oraz jego zastępców.

(akta kontroli: tom I, str. 151-165, 383-391; tom VII, str. 424, 435-436; tom IV, str. 440-478; tom IX, str. 250-409)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Zakład zadań dotyczących zapewnienia funkcjonariuszom bezpieczeństwa podczas wykonywania obowiązków służbowych. Funkcjonariusze pełniący służbę na określonych stanowiskach, właściwie wypełniali swoje zadania w zakresie przestrzegania procedur mających na względzie zapewnienie bezpieczeństwa w jednostce penitencjarnej. Prowadzone postępowania wewnętrzne mające na celu ustalenie okoliczności i przyczyn powstania sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia i życia funkcjonariuszy były prowadzone, zgodnie z zarządzeniem nr 1/2018 oraz zarządzeniem nr 100/2022.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Podjęcie działań w celu dostosowania systemu sygnalizacji włamania i napadu do wymogów wynikających z obowiązujących w tym zakresie wytycznych DG SW.
2. Przeprowadzanie modernizacji systemów zabezpieczeń elektronicznych według zasad określonych w obowiązujących w tym zakresie wytycznych DG SW.
3. Przeprowadzanie konserwacji systemów zabezpieczeń elektronicznych według obowiązujących zasad określonych w wytycznych DG SW.
4. Opracowanie uregulowań wewnętrznych w zakresie dotyczącym sposobu postępowania i zachowania się osadzonego w pomieszczeniach wychowawców, psychologów i terapeutów w oparciu o polecenie ZDG SW z 27 kwietnia 2022 r.
5. Doprowadzenie do właściwego stanu technicznego drzwi do pomieszczeń dwóch wychowawców oraz psychologa w zakresie obejmującym zamontowanie wymaganego przeszklenia o wymiarach 46,5 cm x 16,5 cm, zgodnie z pkt 3 ppkt 6 polecenia ZDG SW z 27 kwietnia 2022 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, 31 stycznia 2025 r.

Kontroler:
Marta Laszczak
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis

.....
podpis